

Каюмова Вікторія Володимирівна
kayumovaviktoriya@gmail.com

Ткачова Н.М., д. держ. упр., проф.
ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

НАПРЯМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ОСВІТІ: ВНУТРІШНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ В ПОСТКОВІДНУ ЕПОХУ В РОЗРІЗІ ПРИВАТНИХ ШКІЛ

В умовах глобалізації суспільства, тим більше в епоху пандемії, сфера освіти на всіх рівнях підготовки зазнала значних змін, як в інструментах надання освітніх послуг, так і в механізмах публічного управління самою сферою освіти. Не потребує доказів ствердження, що якісна освіта є необхідною умовою соціального розвитку та вдосконалення суспільства. Освіта стає головним засобом соціальних змін без порушення структури економічного фундаменту. Інвестиції в освіту стають важливим чинником економічного і соціального прогресу (існує пряма залежність між рівнем освіти та продуктивністю праці людини). [1]

Сучасна державна освітня політика має враховувати як внутрішні, так і зовнішні чинники, що впливають на неї. До зовнішніх чинників слід віднести:

- економічні (пріоритети економічного розвитку; посилення конкурентної боротьби на всіх типах ринків, зокрема ринку освітніх послуг і ринку праці; попит на кадри певної професійно-кваліфікаційної структури); [2]
- соціальні (суспільні ідеали та цінності, рівень престижності освіти; соціальна структура суспільства); [2]
- політичні (ціннісні орієнтири політичних лідерів; роль і місце громадських організацій у втіленні освітньої політики; рівень централізації (децентралізації) управління; ступінь демократизації суспільства); [2]
- науково-технічні (посилення інформаційної складової суспільного розвитку; автоматизація виробництва; поширення інформаційних технологій; зростання частки інтелектуальної праці за рахунок постійного підвищення технічної озброєності праці та розвитку новітніх технологій);
- культурні (вимоги до загальнокультурного рівня особистості; вимоги до рівня професійної культури особистості; культурні цінності, що привалюють в даному суспільстві). [2]

Основні внутрішні чинники, на нашу думку:

- Матеріально-технічна база навчального закладу,

- Можливість надання платних освітніх послуг високої якості,
- Формат навчання та програми всебічного розвитку дитини.

Під час пандемії, не зважаючи на державні заходи підтримки загальноосвітніх заходів (збереження окладів педагогічних працівників під час пандемії, організація навчання педагогів роботі на відомих навчальних платформах, відкриття тимчасового безоплатного доступу до платних програм та інструментів дистанційного навчання, підготовка бази дистанційних уроків з більшості дисциплін тощо), заклади загальної середньої освіти приватної форми власності залишилися наодинці з новими викликами сьогодення. Тим більше це стосується приватних навчальних закладів, що існують лише за рахунок фінансових коштів клієнтів і мають не лише надати якісну освітню послугу, а й задовольнити очікування батьків учнів щодо організації безперервного навчального процесу в домашніх умовах з мінімальним використанням батьківського часу.

Справжнім викликом для всіх учасників освітнього процесу став в березні 2020 року різкий вимушений перехід до дистанційної освіти замість звичної класно-урочної системи навчання. Через брак часу кожний загальноосвітній навчальний заклад самотужки, на свій розсуд та наявні технічні можливості обирав інструменти навчання та модель викладання під час карантину.

Однак, коли дистанційний формат навчання став єдиною можливістю отримати якісну освітню послугу в умовах, що склалися внаслідок пандемії, це поставило навчальний заклад перед очевидною необхідністю створення сучасного інформаційно-освітнього середовища закладу на основі досягнень новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та Інтернет-адаптованих програмних продуктів. Для забезпечення повноцінного освітнього навчального процесу на відстані, окрім технічного інструментарію, вчителю необхідно було активізувати низку професійних та особистих компетентностей, щоб зацікавити, організувати учнів на початковому етапі та втримати їхню увагу на весь період навчання.

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3].

Дистанційний формат передбачає наявність всіх притаманних очному навчання атрибутів, таких як подача нового матеріалу, колективне обговорення

пройденого матеріалу, живе спілкування з вчителем, об'єктивне оцінювання засвоєних знань в реальному часі тощо.

Навчання за допомогою дистанційних технологій може здійснюватись в двох режимах: синхронному чи асинхронному. Синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо). Асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо [3].

На основі досвіду застосування технологій дистанційного навчання в приватній загальноосвітній школі «Просвіта» м.Одеса було виявлено деякі особливості навчального процесу, притаманні саме приватній освіті. Зауважимо, що технічні можливості приватних закладів значно кращі за державні та дозволяють використовувати широкий спектр інструментів для організації навчального процесу. Класи обладнані мультимедійними проекторами, інтерактивними дошками, ноутбуками з відеокамерами для проведення онлайн-уроків, швидкісною мережею Internet тощо. Була створена шкільна спеціалізована навчальна платформа для організації зворотного зв'язку з учнями та батьками та накопичення електронного навчального контенту. Технічне забезпечення учнів, клієнтів приватних шкіл, в домашніх умовах теж задовільне. Ці умови, на жаль, далеко не завжди можуть бути виконані в державних закладах освіти.

Однак якість навчання в першу чергу залежить від професійної підготовки вчителів, їх навиків працювати з сучасним обладнанням, вмінню подолати страх камери та подати матеріал без контакту з очима учнів. Комунікувати з учнями на відстані, надихати та мотивувати їх до навчання, допомагати батькам – це необхідні навички кожного вчителя, незалежно від форми власності закладу.

При виборі синхронного чи асинхронного режиму основну увагу слід приділяти віковому цензу та специфіці навчальної дисципліни. Для учнів початкової школи, з одного боку, треба забезпечити спілкування з своїм вчителем, психоемоційний контакт. Однак використання сервісів для онлайн-конференцій типа Zoom або Skype може обернутися гаянням академічного часу на виплески дитячих емоцій, на показ своїх «скарбів» та домашніх тварин. Тому для учнів 1-4-х класів доцільним буде застосування мішаного підходу. Новий матеріал краще записувати у вигляді відео-уроків, а закріплення матеріалу та перевірка рівня його засвоєння слід проводити в синхронному режимі.

Для учнів середньої та профільної школи вибір режиму дистанційного навчання залежатиме від особливостей навчальної дисципліни. Так, точні науки доцільніше вивчати самостійно в режимі офлайн, ознайомившись з навчальним матеріалом до початку заняття, і вже в синхронному форматі відповідати на питання, пояснювати незрозумілий матеріал, вести дискусії, закріплювати та перевіряти знання учнів.

Таким чином, дистанційне навчання має свої переваги і недоліки, та не може і не має стати повноцінною заміною очному. Однак при розумному застосуванні може бути дієвим інструментом не тільки під час карантину, а й дозволить не переривати навчальний процес під час хвороби чи мандрівок разом з батьками. Для осіб з обмеженими можливостями дистанційний формат, можливо, є найзручнішою формою навчання. Для більшості категорій учнів традиційний формат навчання з його динамічною колективною роботою, доступнішим діалогом з викладачем, соціальною орієнтованістю учнів є більш звичним та переважним. Оптимальним форматом навчання може стати мішаний варіант, який дозволить збільшувати чи зменшувати офлайн та онлайн компоненти, обирати потрібні моделі викладання в залежності від зовнішніх умов, технічних можливостей закладу та учнів, конкретних потреб та очікувань колективів і викликів сьогодення.

Публічне управління модернізацією загальноосвітніх закладів освіти для мінімізації негативних впливів пандемії та прискорення інтеграції вітчизняної освіти в міжнародний освітній простір має не тільки приймати трансформаційні рішення, націлені на підвищення якості освітнього процесу через перехід парадигми освіти від традиційної до особистісноорієнтованої, а й оперативні рішення, спрямовані на вирішення нагальних проблем, в тому числі покращання фінансового забезпечення освітньої галузі, щоб наблизити матеріально-технічні можливості державних навчальних закладів до приватних.

Список використаних джерел:

1. Ткачова Н. М., Казанська О. О. Дистанційне навчання як дієвий інструмент державного управління в сфері освіти / Н. Ткачова, О. Казанська // Зб. наук. праць міжнародної науково-практичної конференції «Lestendancesactuellesdelamondialisationdelasciencemondialecollectiondepapiersscientifiques «ΛΟΓΟΣ», 03 квітня 2020 р. – Монако, МСО. – Т.1. - С. 68 – 71.

2. Комарова О.А. Пріоритетні напрями державної освітньої політики / Проблеми економіки. — №1. — 2015. — С. 107—113.

3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 №466 «Про затвердження положення про дистанційне навчання». — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>